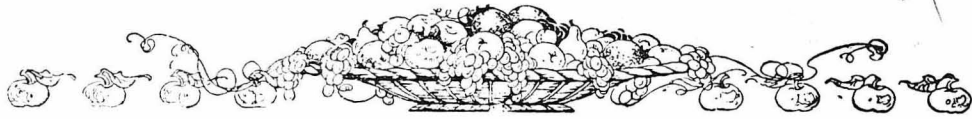

ΤΩΡΑ ΠΟΥ Ο ΚΟΣΜΟΣ ΓΛΕΝΤΑΕΙ.

Ο ΚΑΡΝΑΒΑΛΟΣ ΣΤΑ ΠΑΛΙΑ ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ

Η πρόλευσις της έερτης. Τά Βαχχεία και τά Σατουρνάλια τών αρχαίων. Η έλευθερία τών σκλάβων. Ημέραι όργων και τρέλλας. Η τρεμερές Βαχχιδες. Χριστιανισμός και ειδωλολατρεία. Έργια έντές τών τούδν. Οί Γάλλοι γελωτοποιεί. Αίσχη και φανατική πίστις. Τό Δύκεια και τά Πόταιο. Κραιγάλης τρέλλο. Οί άνδρωγει τότε και σήμερα κλπ. κλπ.

Τίς μέρες αυτές, κατά τίς όποιες όλοι μας έχουμε κυριώδη άπό όμαδική χαρά και τρέλλα, δέν είναι άσκοπο τό νά σάς πούμε πός γέρταξαν στήν άρχαιότητα τόν Καρνάβαλο, νωός και τήν καταγωγή τής λαϊκής αυτής γιορτής.

Όσοι εί λαοί, άπό αρχαιοτάτων χρόνων είχαν καθιερώσει ώρισμένες μέρες τού χρόνου πού τίς αφιέρωναν σέ γλέντια και διασκεδάσεις: Οί Αθηναίοι είχαν τά Βαχχεία, οί Ρωμαίοι τά Σατουρνάλια και οί Γάλλοι στό Μεσαίωνα είχαν τίς γιορτές τών Γαλιών, τού Γαϊόρου και τών Αθώων.

Οί Ρωμαίοι γέρταξαν τά Σατουρνάλια άπό τίς 17 Φεβρουαρίου ός τίς 23 Δεκεμβρίου. Η γιορτή αυτή γινότανε πρós τιμήν τού Κρόνου, τού θεού τής χρυσής εκείνης περιόδου τού κόσμου, κατά τήν όποιαν οί άνθρωποι δέν έγνόρισαν ούτε τίς διαβαθμίσεις τής Ιεραρχίας ούτε και τό ζυγό τής δουλείας και τής φτώχειας.

Τά Σατουρνάλια βαστούσαν στήν άρχή μόνο μία μέρα. Ο Αβγουτος όφως άργότερα νά διαρκούν τρείς μέρες. Ο Καλλιγούλας πρόσθεσε άκόμα μία και ύστερα άπό καιρό ή τέσσερις ή μέρες έγιναν έπτά.

Κατά τού διάστημα αυτής τής έβδομάδος, ό σκλάβος βανάδαζε τά διακριτικά σημεια τού έλευθέρου άνθρώπου κ' έπαίξε τό ρόλο τού αδέλφου, ένώ εκείνος φορούσε τά ρούχα τού δούλου τού κ' έβριτανε μάλιστα μάχις τού σημείου νά δέχεται άκόμα και νά δένεται άπ' τούς δούλους... Η γιορτή αυτή ήτανε γιά τούς σκλάβους, σάν μία αποζημίωση γιά τούς έξουσιασμούς πού δέχονταν όλο τό χρόνο, σάν ήθική ίκανοποίηση γιά τίς άδικίες πού διαπράττοντο άπό τούς μεγαλείωνους εις βάρος τών μικροτέρων.

Ο Καρνάβαλος στή μεσαιωνική Γαλλία : Ο χορός τών Γελωτοποιών. (Άπό παλιά χαλκογραφία τού ΙΙ' αιώνου)

Άλλοίμονο όμως σέ μία κοινωνία, όταν ό λαός αφήνεται έλευθέρος και άγαλιώνεται νά κάνει τού κινάβει. Τήν έβδομάδα αυτήν, οί ρωμαίοι σκλάβοι, πού γινότανε βαφτικά χυρίσι, δέν έδωκαν πιά κανένα φραγκό στήν ιστική τους, στή μανία τους νά έπωφεληθούν άπό τήν πρόσκαιρη έλευθερία τους. Έκείνες τίς ημέρες, οί άρχοντες άκουγαν κάτι άληθινές πολύ μικρές και πολύ καυστικές άπό στόματα τά όποια, τίς ύπόλοιπες μέρες τού χρόνου, ό φρόδος τά κρατούσε κλεισμένα. Είπαμε όμως : μια βδομάδα τό χρόνο είχανε νά χαρούν και οί είλωτες. Η έβδομάς τού Δεκεμβρίου τούς άνήκε. Είχαν λοιπόν τό δικαίωμα νά κάνουν όποι έθελού.

Έκτός άπ' τόν Κρόνο, οί Ρωμαίοι τιμούσανε και τόν Βάχχο, τήν γοιμοποιο δύναμη τού, τίς νίκες τού έναντίον τών Τιτάνων και τίς μυθολογικές έκκρατασίες τού στήν Ινδία.

Τά Βαχχεία—τά όποια οί έλληνες τά πήρανε πρώτα άπ' τούς Αιγυπτίους και ύστερα μετέωσαν τή συνήθειά τους και στούς Ρωμαίους—είτανε στήν άρχή θρησκευτικά μυστήρια. Μονάχα άντρας, οί Βάχχειαί, μεταμφιεσμένοι σέ Πάνας, σέ Σειληνούς και Σατύρους, μπορούσανε νά λάβουνε μέρος σ' αυτά. Άργότερα έπεστράφη και στίς γυναίκες νά λάβουν μέρος στίς τελετές αυτές. Άπό τήν εποχή όμως, πού άφησαν και τάς άντιπροσώπους τού όραίου φύλου νά παρευρίσκονται στή γιορτή αυτή, τά θρησκευτικά μυστήρια δέν άρχισαν νά μεταβληθούν σέ άκατανόμαστα έργα—τά γνωστά στήν

ιστορία μέ τ' όνομα Βαχχεία ή έργια... Οί Βαχχιδες, όποις όνομάστηκαν οί Ιάριτες τού Βάχχου, έτραχαν μεθυσμένες άνάμεσα στό πλήθος, ντυμένες μέ έδερμα τίγρων και πανθήρων και κραυγάζοντας: —Εβο! Εβάν!... Ίστερα, άπό έκείων μία παράλαση άπ' τούς κενερίκωτερος όδρους τής έδρας, έπάστρεφαν στό λέρο τού Βάχχου όπου και έπιδιδονταν στά έργία τους γιά νά τμήσουν τό θεό τού κρασιού και τής τρέλλας.

Αυτή περίπου είναι ή καταγωγή τού Καρνάβαλου. Άπό τά αρχαία Βαχχεία και Σατουρνάλια έλκει τήν καταγωγή του ο σημερινός Καρνάβαλος. Μά πρอตό νά καταλήξει στή σημερινή μορφή του, πέρασε άπό πολλά και διάφερα στάδια εξέλιξης. Άς δούμε τώρα ποιά είναι αυτά.

***

Πολλοί ιστορικοί έχουν υποβάλλει τό έρώτημα : πός μπόρεσαν οί χριστιανοί και υιοθέτησαν τίς παράφρονες αυτές συνήθειες τών ειδωλολατρών. Και όμως, τό πράγμα δέν είναι τόσο τεαοτώδες όσο φαίνεται: έκ πρώτης όψεως. Τή μέρα πού ή λατρεία τού σταυρού άντικατέστησε τή λατρεία τών ειδώλων, οί δύο κοινωνίες δέν χωρίσθηκαν άποτόμως. Έπι πολλούς αιώνας ουνέζησαν, άφουσιούμενες, ός πού ή πίστ έυανατή, ή Χριστιανική, πέρνοντας άπ' τήν έλληνική ό,τι καλύτερο είχε νά πάρει, έμεινε μόνη κυρία τού πεύλου.

Οί αρχαίοι Έλληνες, οί φιλήθονοι Έλληνες μέ τήν μη κρη ποιητική φαντασία, ήσαν νά ίκανοποιούν όλες τίς μικροαδυναμίες τών αισθήσεων. Οταν ή Έκκλησία τού Χριστού άντικατέστησε τό δικό τους θρησκευτικό Πάθος, δέν φάνηκε στήν άρχή αυτήρη και άνένδοτη. Δέν κατήγγισε δηλαδή άμωσως τίς παλιές συνήθειες πού είχαν γίνει όργανική ανάγκη στόν άνθρωπο.

Καταλάβαινε πός έκ πορρολλήλου μέ τίς νηστείες και τούς περιορισμούς πού έπέβαλε ή νέα θρησκεία, έπρεπε νά ύόδονταν και μερικές έθιμμες γιορτές πού νά εκκουράζουσιν τό πνεύμα τού ανθρώπου άπ' τά τρομακτικά έράματα τής ενόσωσης και τής ευτελέρος πορούσας. Μά οί πιστοί δέν άρχισαν νά πορτεγγήσουν τή σημασία τών έορτών αυτών. Και ή Καρνάβαλος μεστράφη πού σύνητα σέ έργια άκατανόμαστα και άσεβότατα πρός τή θρησκεία χειρονομίες, τίς όποιες ή Εκκλησία δέν είχε τό σθένος νά καταπολεμήσει, έχοντας όλόκληρη τήν προσοχή τής έστραμμένης στίς πολιτικές ενέσεις.

Τό ετύχημα γιά μας είναι πός άπ' όλα τά μεσαιωνικά έθνη, μονάχα οί Έλληνες, οί Βυζαντινοί, μπόρεσαν νά κρατήσουν μέσα στή άκτισμένη όρα τής έλευθερίσσης, κατά τίς ημέρες τού Καρνάβαλου. Τά αίχρη όμως πού έγιναν στήν Άγγλία, στήν Ιταλία και έδίως, στήν Γαλλία, είναι άπερίγραπτα. Σας αναφέρουμε μερικά παραδείγματα γιά νά λάβετε μίαν ιδέα τής άμαθείας και τής κτηνωδίας πού βασίλευαν τόν Μεσαίωνα.

Τό σούθημα τών διασκοδίσων, κατά τόν Καρνάβαλο, τό είχαν στήν Γαλλία οί γελωτοποιοί. Οί άνθρωποι αυτοί λεηλατούσαν τίς εκκλησίες, έπαίξαν ζάρια πάνω στήν άγία τράπεζα, έπιναν κρασί μέσα στό άγιο διακοπήρη, ποδοπατούσαν τά ιερά λείψανα πού είχε τότε κά-

Οί αρχαίες Βαχχιδες

